

Regionala utvecklingsnämnden

Datum
2025-09-15Diarienummer
RUN 328-2025
Ert diarienummer
LI2025/01130

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Yttrande över SOU 2025:67 Arlanda – en viktig port för det svenska välståndet

Flyget spelar en central roll för Sveriges regionala utveckling, tillgänglighet och konkurrenskraft, särskilt i de delar av landet där avstånden är stora och alternativa transportslag är begränsade när det gäller exempelvis resor mellan norra Sverige och Arlanda över dagen. Flyget bidrar till näringslivets utveckling, invånarnas mobilitet och möjligheten att snabbt nå andra delar av landet och världen.

I detta system utgör Arlanda ett viktigt strategisk nav. Arlandas utveckling och tillgänglighet påverkar hela Sveriges konkurrenskraft, sammanhållning och beredskap vilket gör att Arlanda och dess utveckling, inte är en regional fråga för Stockholm utan Arlanda en nationell resurs som påverkar hela Sveriges konkurrenskraft, sammanhållning och beredskap. För norra Sverige är Arlanda den huvudsakliga inkörporten till världen.

Under de senaste åren har inrikesflyget minskat, bland annat till följd av förändrade resepolicyer och minskat resande av miljöskäl. Detta har redan lett till försämrad tillgänglighet för norra Sverige, med färre avgångar och minskat antal flygstolar. Konsekvenserna blir kännbara: näringslivet tappar konkurrenskraft, möjligheterna att rekrytera kompetens och attrahera investeringar försvåras och utvecklingen hämmas. Sammantaget riskerar detta att bromsa den regionala utvecklingen och förstärka klyftan mellan norra och södra Sverige.

God transportinfrastruktur och tillgänglighet till och från Västerbotten – med möjlighet att snabbt och enkelt nå andra destinationer både nationellt och internationellt – är därför av avgörande betydelse för länets attraktivitet och utvecklingskraft.

Mot denna bakgrund vill Region Västerbotten framföra följande synpunkter:

Arlanda – en nationell resurs

Arlanda är Sveriges viktigaste internationella flygplats och har en avgörande betydelse för hela landets utveckling, tillgänglighet och konkurrenskraft. Flygplatsen måste därför betraktas som en strategiskt viktig nationell resurs – inte som en regional angelägenhet för Stockholm.

Regionala utvecklingsnämnden

Datum
2025-09-15Diarienummer
RUN 328-2025
Ert diarienummer
LI2025/01130

Ett försvagat Arlanda riskerar att leda till att internationell trafik i stället söker sig till nordiska grannländer såsom Helsingfors och Köpenhamn. Detta skulle få långsiktigt negativa konsekvenser för export, besöksnäring och svenska företags internationella relationer.

Samlat statligt ansvar

Ansvarsfördelningen för flyginfrastrukturen upplevs idag som splittrad och ineffektiv. Region Västerbotten anser att staten bör återta det övergripande ansvaret, inklusive för nationellt viktiga linjer och regionala flygplatser.

Region Västerbotten föreslår att Trafikverket ges sektorsansvar för hela flyginfrastrukturen. Det skulle möjliggöra en samordnad strategi för flyg, väg, järnväg och kollektivtrafik – vilket i sin tur skapar bättre långsiktig planering, tydligare prioriteringar och mer effektiv resursanvändning.

Regional tillgänglighet och robusthet

Tillgängligheten mellan norra Sverige och Arlanda måste säkerställas via flyg, väg och järnväg. Nationellt viktiga linjer, såsom Umeå–Stockholm, bör omfattas av allmän trafikplikt för att garantera kontinuitet även när marknadsmekanismer inte räcker till.

Flyget utgör också en central komponent i transportsystemets redundans, särskilt i norr där avstånden är långa och där väg- och järnvägsinfrastrukturen har begränsad kapacitet och hastighet. Tillgänglighet är avgörande för invånarnas rörlighet, näringslivets utveckling och samhällsberedskap.

Totalförsvarsperspektiv

Flyget är centralt för Sveriges totalförsvär och samhällsberedskap. Splittrat ansvar försvagar robustheten och försvårar planering i krissituationer. Flygets roll i transport och logistik för totalförsvaret är därför strategiskt viktig och måste beaktas i alla långsiktiga beslut om infrastrukturen.

Finansiering

Region Västerbotten anser att en långsiktig finansiering av flyginfrastruktur är ett statligt ansvar. Kostnaden för ett statligt övertagande av regionala flygplatser (600–800 mnkr) är marginell i förhållande till statens totala infrastrukturbudget.

Vidare behövs resurser för att säkerställa kollektivtrafikanslutningar och trafikplikt på nationellt viktiga linjer. Stabil och långsiktig finansiering är avgörande för att garantera tillgänglighet, robusthet och utveckling av flyginfrastrukturen.

Datum
2025-09-15Diarienummer
RUN 328-2025
Ert diarienummer
LI2025/01130

Beslut i detta ärende har fattats av regionala utvecklingsnämnden den 2 oktober 2025 § xx.

Richard Carstedt (S)
Ordförande regionala utvecklingsnämnden